

ΕΡΓΟ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Το έργο «Στερέωση – Αναστήλωση - Ανάδειξη ΝΔ τμήματος ακρόπολης Λειβήθρων» υλοποιήθηκε από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Πιερίας απολογιστικά και με αυτεπιστασία, στο πλαίσιο του Ε.Π. «Κεντρική Μακεδονία 2014-2020». Περιλάμβανε την αποκατάσταση του κεντρικού πύργου Π2 και των εκατέρωθεν σωζόμενων μεταπυργίων στο δυτικό σκέλος της οχύρωσης, καθώς και των ανεσκαμμένων οικιστικών καταλοίπων πλησίον του πύργου (κυρίως κτίριο 1), με συντήρηση των αρχαιολογικών ευρημάτων. Βασικός στόχος των επεμβάσεων ήταν η προστασία του μνημείου, η δομική του ενίσχυση και η αποκατάσταση της γεωμετρίας του ώστε να είναι αναγνώσιμο στους επισκέπτες του χώρου. Τέλος, έγιναν εργασίες ανάδειξης και εξωραϊσμού της ακρόπολης με διαμόρφωση της κύριας πορείας – εισόδου επισκεπτών, βελτίωση του υφιστάμενου πρασίνου και τοποθέτηση πινακίδων κατεύθυνσης και πληροφόρησης. Περαιτέρω πληροφορίες για τη θέση προσλαμβάνονται από την ιστοσελίδα του χώρου

Άποψη της ακρόπολης και στο βάθος ο λόφος του κάστρου του Πλαταμώνα, όπου τοποθετείται το αρχαίο Ηράκλειο

Αποκατάσταση της οχύρωσης και των εγγύς οικιστικών καταλοίπων

ΜΥΘΟΣ

Τα αρχαία Λειβήθρα, στενά συνυφασμένα με τον ορφικό μύθο, βρίσκονται στους ΝΑ πρόποδες του περικού Ολύμπου. Σύμφωνα με το μύθο, ο Ορφέας, γιος της μούσας Καλλιόπης, γεννήθηκε σε σπηλιά του Ολύμπου ανάμεσα στα Λειβήθρα και την Πίμπλεια. Η πρώτη απεικόνισή του στην τέχνη ήταν σε μία ανάγλυφη μετόπη στο θησαυρό των Σικυωνίων στους Δελφούς. Στα τέλη του 5ου αι. π.Χ. ήταν ήδη ονομακλυτός (ξακουστός) και από τον 5ο αι. π.Χ. μέχρι το τέλος της αρχαιότητας αναφερόταν συχνά ως θεολόγος, προφήτης, μάντης και ιερέας. Εκτός από ευρετής της μουσικής και της ποίησης, ήταν γνωστός και ως θεόπνευστος φιλόσοφος. Είχε βίαιο θάνατο από γυναίκες της Πιερίας στην ευρύτερη χώρα του Δίου. Αιτίες του φονικού αναφέρονται πολλές, με πιθανότερες τις μυστηριακές τελετές που εισήγαγε, στις οποίες απαγορευόταν η συμμετοχή γυναικών. Ετάφη στα Λειβήθρα. Ο τάφος του, απλό ηρώο αρχικά, εξελίχθηκε αργότερα σε ιερό, όπου λατρευόταν με θυσίες σας θεός.

Ο Ορφέας σε ερυθρόμορφο κρατήρα των μέσων του 5ου αι. π.Χ. Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης

Η δολοφονία του Ορφέα σε ερυθρόμορφο στάμνο του 5ου αι. π.Χ. Μουσείο του Λούβρου

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Ε.Π. Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΠΙΕΡΙΑΣ

«Στερέωση – Αναστήλωση – Ανάδειξη
ΝΔ τμήματος ακρόπολης Λειβήθρων»

ΑΚΡΟΠΟΛΗ

Λειβνθρα είναι περιγραφικό της θέσης όνομα που σημαίνει τους υδραγωγικούς οχετούς, όπως και το λατινικό τοπωνύμιο Κανάλια με το οποίο είναι γνωστή η περιοχή, σε ένα περιβάλλον απαρámιλλης φυσικής ομορφιάς. Η ακρόπολη των Λειβνθρων είναι ένα χαμηλό τειχισμένο ύψωμα που περιβάλλεται από χειμάρρους, οι οποίοι συμβάλλουν στην ευρεία κοίτη της Ζηλιάνας (αρχαίος Συς). Έχει τριγωνική κάτοψη και απόκρημνα, σχεδόν κάθετα πρανή, εκτός από τα βόρεια που είναι ομαλότερα και όπου φαίνεται ότι αναπτυσσόταν η πόλη. Ο λόφος κατοικήθηκε πρώτη φορά στην Ύστερη Εποχή του Χαλκού και εγκαταλείφθηκε στις αρχές του 1ου αι. π.Χ. Κατά την αρχαϊκή εποχή απέκτησε και ταφική χρήση, με βρεφικές και νηπιακές ταφές σε συνάφεια με τον οικιστικό πυρήνα. Η ανασκαφική έρευνα της ακρόπολης βρίσκεται σε πρωταρχικό στάδιο, ωστόσο η πλούσια οικοσκευή και οι παραμορφώσεις των τοίχων της τελικής οικοδομικής φάσης επιτρέπουν την υπόθεση της αιφνίδιας φυσικής καταστροφής, ίσως από σεισμό, ενώ η κατάρρευση των πρανών πιθανόν δηλώνει ένα βίαιο μετασεισμικό φαινόμενο.

Αεροφωτογραφία του λόφου της ακρόπολης

Μικροευρήματα από την ακρόπολη.

α. Μεταλλικά εξαρτήματα θυρών

β. Πύλινα εξαρτήματα υφαντικής και νηματουργίας

ΟΧΥΡΩΣΗ

Το τείχος περιτρέπει το φρύδι του λόφου, ακολουθώντας τις υψομετρικές καμπύλες του εδάφους.

Στη βόρεια, σχετικά ομαλή πλευρά της ακρόπολης ακολουθεί ευθύγραμμη πορεία και ενισχύεται από ένα τετράπλευρο πύργο. Το τείχος στη δυτική, απόκρημνη πλευρά του λόφου, που πιθανόν χρονολογείται στην πρώιμη Ελληνιστική περίοδο, έχει σιγμοειδή πορεία και σε τακτά διαστήματα (44μ.) ενισχύεται από τρεις τετράπλευρους πύργους. Οι πύργοι έχουν συμπαγή βάση, που διαιρείται με σταυροειδές τοιχίο σε τέσσερα άνισα διαμερίσματα. Οι πλευρές των πύργων και η εξωτερική παρειά των μεταπυργίων είναι κατασκευασμένες με καλά συναρμοσμένες λιθοπλίνθους από ασβεστόλιθο του Ολύμπου, σε ένα απλοποιημένου τύπου τραπεζιόσχημο σύστημα δόμησης. Αντίθετα, η εσωτερική παρειά των μεταπυργίων στο σωζόμενο επίπεδο της θεμελίωσης σχηματίζεται από αργούς και αδρά δουλεμένους λίθους. Το εσωτερικό γέμισμα του τείχους αποτελείται από πέτρες και χώμα, ενώ κατά διαστήματα διάτοντοι λίθοι συνδέουν την εξωτερική με την εσωτερική παρειά του. Η ανωδομή του ήταν πλίνθινη και έφερε κεραμοσκεπή.

Κάτοψη (επάνω) και όψη (κάτω) του κεντρικού τμήματος του δυτικού σκέλους της οχύρωσης

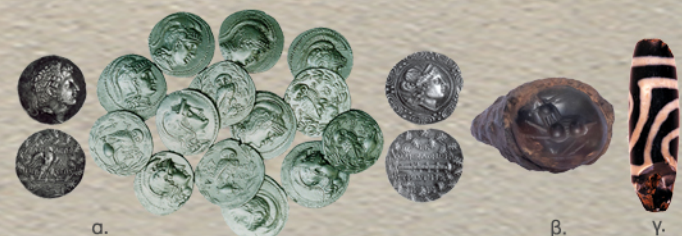

ΟΙΚΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΑΛΟΙΠΑ

Τα κτίρια αναπτύσσονται με ελεύθερο πολεοδομικό σύστημα σύμφωνα με τις κλίσεις του εδάφους, και σε μικρή απόσταση από τον οχυρωματικό περίβολο λόγω στενότητας χώρου. Πληρέστερα ανεσκαμμένο είναι το πολύχρωμο κτίριο 1 σε απόσταση μόλις 0,50μ. από τον κεντρικό πύργο του δυτικού σκέλους της οχύρωσης. Έχει δύο κύριες οικοδομικές φάσεις και επιμέρους μετασκευές και προσθήκες, που καλύπτουν όλη την ελληνιστική περίοδο. Η κύρια φάση του ανάγεται στα χρόνια της βασιλείας του Φιλίππου Ε', με ανεσκαμμένη κάτοψη 154 τ.μ. Σχηματίζει κύρια είσοδο στα νότια με άμεση πρόσβαση στο δρόμο. Φέρει τετράγωνη αυλή στα νότια, με στοές στη βόρεια και δυτική πλευρά, που εξυπηρετούσαν πολλαπλές χρήσεις. Μετά τη ρωμαϊκή κατάκτηση στα μέσα του 2ου αι. π.Χ. το κτίριο παρέμεινε σε λειτουργία με επιμέρους μεταβολές στην κάτοψή του. Η αφθονία των υφαντικών βαρών στην έκτασή του υποδηλώνει την εμφατική ενασχόληση των ενοίκων του με την υφαντική, που φαίνεται ότι ξεπερνούσε τα όρια των αναγκών του οίκου και πιθανόν συνιστούσε βιοτεχνική παραγωγή υφασμάτων ή/και ενδυμάτων.

Κάτοψη του ελληνιστικού κτιρίου 1 αμέσως δίπλα στον κεντρικό πύργο Π12 του δυτικού σκέλους του τείχους

Νομίσματα και κοσμήματα από την ακρόπολη

α. Θησαυρός αργυρών τετραδράχμων

β. Σιδερένιο ελληνιστικό δαχτυλίδι με μυκηναϊκό σφραγιδόλιθο

γ. Θιβητιανή χάντρα που εφτασε στα Λειβνθρα ίσως από Μακεδόνα απόμαχο